

Wouter Braet
GO! Handelsschool Aalst
Contact: woubra@gmail.com

Hoge verwachtingen in het onderwijs: hoe digitale *tools* inzetten ter ondersteuning voor leerlingen en leerkrachten

1. Inleiding

In deze tekst en in de bijhorende workshop verkennen we op welke manier artificiële intelligentie (AI), en bij uitbreiding digitale hulpmiddelen, leerkrachten kunnen ondersteunen, niet alleen in het verminderen van planlast en het optimaliseren van lessen, toetsen en examens, maar ook in het verbeteren van de kwaliteit van het werk van de leerlingen. Correct gebruik van digitale hulpmiddelen lijkt motivatieverhogend te werken voor leerlingen, aangezien ze vaak opmerken dat ze daarmee erg kwalitatief werk kunnen afleveren op een efficiënte manier.

Het einddoel is om zowel leerkrachten als leerlingen het belang van hogere verwachtingen te laten inzien én te laten inlossen. Een van de grootste uitdagingen hierin blijft echter de toenemende taalzwakte/-armoede van leerlingen waarmee leerkrachten steeds meer worden geconfronteerd.

2. Een hogere standaard

Zoals in de inleiding aangegeven mag het belang van het handhaven van een hogere standaard niet onderschat worden. Het behouden van hoge standaarden houdt in dat er wordt gestreefd naar een rigoureuus curriculum dat de benodigde kennis, vaardigheden en attitudes omvat die relevant zijn voor de arbeidsmarkt. Dit omvat zowel theoretische als praktische aspecten van het vakgebied. Het doel is om studenten te voorzien van een sterke basis en om hen voor te bereiden op de eisen en uitdagingen van de arbeidsmarkt.

Wetenschappelijke literatuur ondersteunt het belang van hoge standaarden in het onderwijs. Een studie van Vansteenkiste e.a. (2012) benadrukt het belang van een uitdagende leeromgeving die studenten motiveert om hun volledige potentieel te benutten. Het bieden van uitdagende taken en het stellen van hoge verwachtingen kan de intrinsieke motivatie van studenten verhogen en hen stimuleren om te streven naar succes. Daarnaast benadrukt onderzoek (zie o.a. Hanushek & Woessmann 2012) dat de kwa-

liteit van het onderwijs een belangrijke determinant is van economische groei en van individueel succes op de arbeidsmarkt. Het handhaven van hoge standaarden draagt bij aan het vergroten van de kansen en mogelijkheden van studenten om hoogwaardige vaardigheden te ontwikkelen die gewaardeerd worden op de arbeidsmarkt.

Het bovenstaande vereist evenwel betrokkenheid en samenwerking van docenten, schoolleiders, ouders en andere belanghebbenden. Het omvat het bieden van ondersteuning aan studenten, het identificeren en aanpakken van individuele behoeften, en het continu streven naar verbetering van het onderwijsprogramma.

3. Factoren van taalzwakte

Een van de grootste uitdagingen bij het handhaven van een hogere standaard is de taalzwakte die bij steeds meer leerlingen vast te stellen valt. Een belangrijke factor die eraan bijdraagt, is de sociaal-economische achtergrond van leerlingen. Onderzoek heeft aangetoond dat leerlingen uit lagere sociaal-economische milieus een groter risico lopen op taalproblemen (Hoff 2006). Dit kan te maken hebben met beperkte taalstimulatie en een gebrek aan taalrijke omgevingen thuis. Daarnaast kunnen leerlingen met een andere moedertaal dan de onderwijstaal geconfronteerd worden met taalzwakte. Het leren van een tweede taal kan uitdagend zijn en leerlingen kunnen moeite hebben met het ontwikkelen van voldoende taalvaardigheden om te slagen in het onderwijs (Cummins 2000). Ook specifieke leerproblemen, zoals dyslexie, kunnen bijdragen aan taalzwakte. Dyslexie is een neurologische aandoening die het lezen en schrijven bemoeilijkt en kan leiden tot problemen met taalverwerving (Shaywitz & Shaywitz 2003). Ten slotte kan een gebrek aan gerichte taalondersteuning in het onderwijs bijdragen aan taalzwakte bij leerlingen. Het is essentieel dat leerlingen voldoende gelegenheid krijgen om taalvaardigheden te ontwikkelen en dat er aandacht wordt besteed aan woordenschatuitbreiding, leesvaardigheid en schrijfvaardigheid (Gersten & Baker 2000).

Het begrijpen van deze factoren stelt scholen en docenten in staat om gerichte interventies en ondersteuning te bieden aan leerlingen met taalzwakte. Het kan onder meer het implementeren van effectieve taalprogramma's, het bieden van individuele begeleiding en het creëren van een taalrijke omgeving omvatten. Ook het gebruik van taalondersteuningsmiddelen en digitale hulpmiddelen speelt daarbij een cruciale rol.

4. Digitale hulpmiddelen

Met digitale hulpmiddelen bedoelen we technologische toepassingen, zoals educatieve software, online platforms en digitale leermiddelen, die het leerproces ondersteunen en verrijken. Ze stellen leerlingen in staat om op eigen tempo te leren, om zich te verdie-

pen in specifieke vakgebieden en om hun vaardigheden te ontwikkelen. Via de website onderwijstools.be vindt men heel wat interessante hulpmiddelen.

Een meta-analyse van Hattie (2015) wees uit dat technologie-integratie in het onderwijs een gematigd positief effect heeft op leerresultaten. Digitale *tools* bieden mogelijkheden voor actief leren, differentiatie en gepersonaliseerd onderwijs, wat kan leiden tot beter begrip en hogere prestaties. Een ander voordeel van digitale *tools* is dat ze *real-world* contexten kunnen simuleren en praktische toepassingen van kennis kunnen bieden. Digitale simulaties, virtuele labs en interactieve casestudies kunnen leerlingen helpen om deze vaardigheden te oefenen en toe te passen in een veilige en gecontroleerde omgeving. Een mooi voorbeeld hierbij is COFEP. Het is een acroniem dat staat voor ‘Centrale voor OefenFirma’s / centrale pour Entreprises d’entraînement Pédagogique’. COFEP stoomt trainees klaar voor de echte wereld door hen aan het werk te zetten in virtuele bedrijven. Zo stimuleert COFEP hun ondernemerschap.

Daarnaast kunnen digitale hulpmiddelen, zoals spraak-naar-tekst software of online woordenboeken, leerlingen helpen bij het vertalen, spellen en begrijpen van moeilijke woorden en zinnen. Een studie van Slavin & Cheung (2003) toonde aan dat het gebruik van computerondersteunde taalprogramma’s positieve effecten had op de taalvaardigheden van taalzwakke leerlingen.

Het effectief gebruik van digitale *tools* vereist echter zorgvuldige integratie in het curriculum en begeleiding van docenten. Het is belangrijk dat docenten de pedagogische waarde van digitale tools begrijpen en in staat zijn om ze effectief in te zetten in de klas. Opleiding en professionalisering van docenten op dit gebied zijn daarom van cruciaal belang.

5. Digitale *tools* verkennen

In het slotstuk van de presentatie tijdens de conferentie zullen we kort enkele *tools* wat meer in de diepte verkennen. We gebruiken *Gemini*, *ChatGPT* als tekstuele AI, *INVIDIO* als visuele AI en *Murf.ai* als audio AI. Eerst tonen we hoe deze voordelig kunnen ingezet worden voor leerkrachten. Daarna komt het perspectief van de leerling aan bod.

Referenties

- Cummins, J. (2000). *Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the crossfire*. Berlin: De Gruyter.
- Ertmer, P. & A. Ottenbreit-Leftwich (2013). “Removing obstacles to the pedagogical

- changes required by Jonassen's vision of authentic technology-enabled learning". In: *Computers & Education*, 64, p. 175-182.
- Hattie, J. (2015). *What works best in education: The politics of collaborative expertise*. London: Pearson Education.
- Hoff, E. (2006). "How social contexts support and shape language development". In: *Developmental Review*, 26 (1), p. 55-88.
- Kay, R. (2012). "Exploring the use of video podcasts in education: A comprehensive review of the literature". In: *Computers in Human Behavior*, 28 (3), p. 820-831.
- Shaywitz, S. & B. Shaywitz (2003). "Dyslexia (specific reading disability)". In: *Biological Psychiatry*, 54 (11), p. 1302-1309.
- Slavin, R. & A. Cheung (2003). "A synthesis of research on language of reading instruction for English language learners". In: *Review of Educational Research*, 73 (2), p. 139-162.
- Vansteenkiste, M., E. Sierens, B. Soenens, K. Luyckx & W. Lens (2012). "Motivational profiles from a self-determination perspective: The quality of motivation matters". In: *Journal of Educational Psychology*, 104 (4), p. 726-738.
-